

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง คือ รองอธิการบดี คณบดี และรองคณบดีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 8 วิทยาเขต จำนวน 43 คน และผู้บริหารระดับรองในสถาบันการศึกษาดังกล่าวซึ่งได้แก่ หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าภาควิชาประจำวิทยาเขต จำนวน 167 คน รวมผู้บริหารทั้ง 2 ประเภท 210 คน ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อสถาบันการศึกษาและจำนวนผู้บริหารที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อสถาบันการศึกษา	ผู้บริหารทั้งหมด จำนวน (คน)	ผู้บริหารระดับสูง จำนวน (คน)	ผู้บริหารระดับรอง จำนวน (คน)
1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต ประสานมิตร	36	9	27
2. ม.ศว. วิทยาเขต บางเขน	17 (27)	3 (5)	14 (22)
3. ม.ศว. วิทยาเขต ปทุมวัน	25	5	20
4. ม.ศว. วิทยาเขต พลศึกษา	29	6	23
5. ม.ศว. วิทยาเขต พิษณุโลก	24	5	19
6. ม.ศว. วิทยาเขต มหาสารคาม	26	5	21
7. ม.ศว. วิทยาเขต บางแสน	29	5	24

ชื่อสถานศึกษา	ผู้บริหารทั้งหมด จำนวน (คน)	ผู้บริหารระดับสูง จำนวน (คน)	ผู้บริหารระดับรอง จำนวน (คน)
8. ม.ศ. วิทยาเขต สงขลา	23	5	18
รวม	210 (220)	43 (45)	167 (175)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บคือ จำนวนผู้บริหารที่ประจำทำงานในสถานศึกษา
ตัวเลขที่ไม่มีวงเล็บคือ จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวนผู้บริหารที่
ขาดหายไปเป็นผู้บริหารที่ ichtทดลอง (try-out) แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่ง
สร้างขึ้นดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารการศึกษา และการบริหารอุดมศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบ
สอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยแนวทางที่ค้นคว้าตามข้อ 1 ขึ้น จำนวน 51
ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 10 คน คือ รองคณบดี 2 คน
หัวหน้าภาควิชา 7 คน และอดีตรองอธิการบดีซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาอีก
1 คน หลังจากนั้นได้นำมาปรับปรุงและคัดเลือกข้อที่เหมาะสมที่สามารถสำรวจพฤติกรรมได้
ในเรื่องนั้น ๆ คงเหลือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 45 ข้อ

4. แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วและนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 3 ตอน แต่ละตอนแบ่งเป็นข้อดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมทางการบริหาร 7 ประการคือ

2.1 พฤติกรรมในการวางแผน 5 ข้อ คือข้อที่ 1-5

2.2 พฤติกรรมในการจัดองค์การ 4 ข้อ คือข้อที่ 6-9

2.3 พฤติกรรมในการจัดวางตัวบุคคล 4 ข้อ คือข้อที่ 10-13

2.4 พฤติกรรมในการอำนวยการ 7 ข้อ คือข้อที่ 14-20

2.5 พฤติกรรมในการประสานงาน 3 ข้อ คือข้อที่ 21-23

2.6 พฤติกรรมในการรายงาน 3 ข้อ คือข้อที่ 24-26

2.7 พฤติกรรมในการจัดงบประมาณการเงิน 3 ข้อ คือข้อที่

27-29

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ จำนวน 16 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามแตกต่างกันในแต่ละตอนดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีคำตอบให้เลือกตอบ 4 ข้อ คือ ก. ข. ค. ง.

มีข้อ 21 ที่มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ข้อ คือ ก. ข. ค. ง. จ. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หรือที่ปฏิบัติมากที่สุดเพียงข้อเดียว และให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่เลือก

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบ rating scale มีตัวเลขให้เลือกตอบ

5 ตัว ตัวเลขแต่ละตัวแสดงระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น

5 หมายถึง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมในกิจกรรมปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ในจำนวนแบบสอบถามพฤติกรรมทางการบริหารทั้งหมดนี้ มีบางข้อที่ถามเกี่ยวกับความคิดเห็น แต่ผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ และทำให้เข้าใจพฤติกรรมที่ปฏิบัติขึ้น จึงได้สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นปะปนไปด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับวิทยาเขตในสวนกลาง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต ปทุมวัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต บางเขน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้บริหาร และรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สำหรับวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต มหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต พิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต สงขลา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ให้กับอาจารย์ที่ประจำอยู่ที่นั่น ๆ และรู้จักคุ้นเคยกันให้ช่วยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมส่งทางไปรษณีย์คืนมาให้ผู้วิจัยด้วย

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดมีจำนวน 210 ฉบับ ได้รับคืนมา 180 ฉบับ เมื่อนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ที่มีการตอบทุกข้อแล้ว คงเหลือ 168 ฉบับ ที่นำมาใช้ในการวิจัยได้ คิดเป็น 80% ของแบบสอบถามที่ส่งไป ในจำนวน 168 ฉบับนี้ เป็นคำตอบของผู้บริหารระดับสูง 33 ฉบับ คิดเป็น 76.74 % ของผู้บริหารระดับสูงที่ตอบแบบสอบถาม และเป็นคำตอบของผู้บริหารระดับรอง 135 ฉบับ คิดเป็น 80.84 % ของผู้บริหารระดับรองที่ตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งแบบสอบถาม	ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหารระดับสูง	43	33	76.74
ผู้บริหารระดับรอง	167	135	80.84
รวม	210	168	80.00

แบบสอบถามที่ใช้ไม่ได้มี 3 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาโดยไม่ได้ออกเลยมี 3 ฉบับ ประเภทที่สองเป็นแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ทุกข้อ โดยให้เหตุผลว่า เพราะเพิ่งเข้ารับตำแหน่งบริหาร และเพราะเป็นผู้รักษาการแทนในระยะเวลาอันสั้นเนื่องจากผู้บริหารไปต่างประเทศ จึงตอบคำถามบางข้อไม่ได้ จำนวน 5 ฉบับ ประเภทที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ตอบมาหลายคำตอบในหนึ่งข้อ จำนวน 4 ฉบับ

การเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำเสนอ ดังนี้

- นำข้อมูลตอนที่หนึ่ง ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละแล้วเสนอในรูปแบบตาราง ตั้งแต่ตารางที่ 3-9
- นำข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตารางที่ 10-14	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการวางแผน
ตารางที่ 15-18	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการจัดองค์การ
ตารางที่ 19-22	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการจัดวางตัวบุคคล
ตารางที่ 23-29	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการอำนวยความสะดวก
ตารางที่ 30-32	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการประสานงาน
ตารางที่ 33-35	เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการรายงาน

ตารางที่ 36-38 เกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านการจัดงบประมาณการเงิน

3. หากคะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นรายชื่อ เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้เกณฑ์การประเมินความคิดเห็น (Opinionnaire) ของ ลิเคิต¹

ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรายชื่อ มีความหมายดังนี้

- 1.00-1.49 หมายความว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย
- 1.50-2.49 หมายความว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย
- 2.50-3.49 หมายความว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมปานกลาง
- 3.50-4.49 หมายความว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก
- 4.50-5.00 หมายความว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

4. ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหารของผู้บริหารระดับสูงและระดับรองเป็นรายชื่อ แล้วเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตารางที่ 39 แสดงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 8 วิทยาเขต

ตารางที่ 40 แสดงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในส่วนกลาง คือ ประธานมิตร บางเขน ปทุมวัน และพลศึกษา

ตารางที่ 41 แสดงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในส่วนภูมิภาค คือ บางแสน พิษณุโลก

¹ John W. Best : Research in Education (2nd edition, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1970.) p. 175.

- มหาสารคาม และสงขลา
- ตารางที่ 42 แสดงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ทางการบริหารของผู้บริหารระดับสูงวิทยาเขตใน
ส่วนกลางและวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค
- ตารางที่ 43 แสดงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ทางการบริหารของผู้บริหารระดับรองวิทยาเขตใน
ส่วนกลางและวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค

5. ใช้ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมทางการบริหารของผู้บริหารระดับสูง และระดับรองทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
ดังปรากฏในตารางที่ 45 และเมื่อผลปรากฏออกมาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็
ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มผู้บริหารแต่ละกลุ่ม โดยใช้ t-test ดังปรากฏในตารางที่
46

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สูตร $\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
N แทน จำนวนคำตอบทั้งหมด
f แทน จำนวนความถี่
x แทน ค่าคะแนน

2. สูตร S.D. = $\sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนค่าตอบทั้งหมด
	f	แทน	จำนวนความถี่
	x	แทน	ค่าคะแนน

3. เมื่อ $N < 30$

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(N_1-1)s_1^2 + (N_2-1)s_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \left\{ \frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right\}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ

N_1, N_2 แทนจำนวนประชากรในกลุ่มผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ

เมื่อ $N > 30$

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา	t -distribution
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทนคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ	
	s_1^2, s_2^2	แทนค่าความแปรปรวนของผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ	
	N_1, N_2	แทนจำนวนประชากรในกลุ่มผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับรองตามลำดับ	

4. สูตร F^1

Source of Variation	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (BG) (Treatment)	$[B] - [X]$	$k-1$	$SS_{\text{treatment}}/k-1$	$\frac{MS_{\text{treatment}}}{MS_{\text{Error}}}$
ภายในกลุ่ม (WG) (Error)	$[BS] - [B]$	$N-k$	$SS_{\text{Error}}/n-k$	
รวมทั้งหมด (Total)				

¹ B.S. Winer, Statistical Principles in Experimental Design

(New York: McGraw-Hill Book Company, 1971), pp. 152-160.

เมื่อ $[BS] = \sum_{i=1}^N X_i^2$ แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง

$$[X] = \frac{\left(\sum_{i=1}^N X_i \right)^2}{N}$$

แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนทั้งหมด ยกกำลังสอง

N แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

$$[B] = \sum_{j=1}^k \frac{\left(\sum_{i=1}^{n_j} X_i \right)^2}{n_j}$$

$\left(\sum_{i=1}^{n_j} X_i \right)^2$ แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนน แต่ละกลุ่มยกกำลังสอง

n_j แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม

j แทนกลุ่มที่ของผู้บริหารที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

k แทนจำนวนกลุ่มของผู้บริหารที่ใช้ในการเปรียบเทียบ